Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry - Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf

Lausunto vanhusasiavaltuutun kertomuksesta eduskunnalle 2024

https://www.eetury.fi

https://www.facebook.com/eetury

EETU PIO Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

EETU
PIO Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

Mikä EETU?

- Eläkeliitto ry
- Eläkeläiset ry
- Eläkkeensaajien keskusliitto EKL ry
- KRELLI, Kristilliset eläkeläiset ry
- Svenska pensionärsförbundet rf
- Kansallinen senioriliitto ry

- Järjestö toimii kuuden valtakunnallisen eläkeläisjärjestöjen yhteenliittymänä eläkeläisten ja ikäihmisten taloudellisten ja sosiaalisten etuuksien ja oikeuksien parantamiseksi.
- Toimimme mm. eläkettä saavien edunvalvojana ja eläkkeellä olevien yhteiskunnallisen arvostuksen kohottamiseksi
- Järjestöjen yhteinen jäsenmäärä on noin 250 000. Vuonna 2024 puheenjohtajajärjestönä toimii Kansallinen senioriliitto

Tilastoja eläkeläisistä

- 65-vuotta täyttäneiden määrä väestöstä 23,9 % eli 1,3 miljoonaa. Ikääntyneiden osuus väestöstä kasvaa edelleen.
- Digipudokkaiden määrä on edelleen suuri. Kokonaan vailla digitaitoja on noin 330 000 henkilöä.
- Tilastokeskus: 65–74-vuotiaista 10 % ja 75–89-vuotiasta 35 % ei ollut koskaan käyttänyt internettiä (v. 2022)
- Pohjoismaisessa vertailussa Suomessa 65–74-vuotiasta 66 % käytti internettiä päivittäin - vrt. Norja (81 %)
- Suomessa 75–89-vuotiasta vain 28 % käytti nettiä päivittäin – Tanskan luku 48 %

EETU PIO Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

Digiosaamisen puutteet ja esteet arjessa

- **Tilastokeskuksen kysely eri väestöryhmien digitaidoista 2023**
  - Paremmat kuin perustaidot (75 – 89 –vuotiaista vain 4 %): ”Osaa hoitaa pankkiasioita, hakea työpaikkaa, tehdä verkko-ostoksia, käyttää toimistosovelluksia, osaa käyttää sähköpostia ja pikaviestimiä, osaa googlata ja lukea uutisia.”
  - Perustaidot (75 – 89-vuotiaista 18 %): Osaa esim. lähettää sähköpostin, lukea uutisia, kopioida tiedoston, lukea tietosuojaselosteen ja ladata sovelluksen.
  - Tilastokeskuksen selvityksen perusteella 75–89-vuotiasta arvioilta noin 450 000 ei ole digilaitteiden perustaitoja.
  - Osalla esteeksi käyttää digilaitteita voi muodostua terveys ja/tai taloudellinen tilanne. Useimmat digitaidottomat haluavat oppia käyttämään laitteita.

EETU PIO Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

Digiosaamisen puutteet ja esteet arjessa

- **Käytännön haasteet digitaidottoman arjessa**
  - Pankkiasiointi (verkkopankissa asioiminen / tunnistautuminen)
  - Viranomaisasiointi (mm. henkilökortin uusiminen, Omavero)
  - Tarpeellisten puhelin- ja muiden yhteystietojen löytäminen (esim. ajanvaraukset terveyspalveluihin)
  - Tuotteiden ja palveluiden hankinta on siirtynyt verkkoon (mm. matkaliput, teatteri-, elokuva-, konsertti- tms. liput)

Lisäämällä ikääntyneiden digitaitoja

- voidaan kohentaa henkilön elämänlaatua ja hyvinvointia sekä osallisuutta yhteiskunnasta
- voidaan vaikuttaa myös valtiontalouden tuottavuuden parantamiseen

EETU PIO Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

EETUn toimenpide-ehdotukset

- **Julkinen sektori**
  - Digitaalisen opastuksen ja ohjauksen välillä tehdään lainsäädännössä selkeästi määritelty vastuunjako hyvinvointialueiden ja kuntien välillä.
  - Kuntiin digiopastus ja neuvontapisteet (esim. kirjastot).
  - Hyödynnetään myönteisiä kokemuksia muista Pohjoismaista.
- **Muu lainsäädäntö**
  - Toisen puolesta asiointi ja tuettu asiointi tarvitsevat kansallisen tason sääntelyä.
  - Valtion tunnistussovellus, jotta pankkitunnuksia ei tarvitsisi enää tunnistautumiseen.

EETU PIO Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

EETUn toimenpide-ehdotukset

- **Järjestöt**
  - Järjestöjet ja julkinen sektori yhdessä nostamaan ikääntyneiden digitaitoja. Ensisijainen vastuu kuitenkin julkisella sektorilla.
  - Eläkeläisjärjestöillä toimintaa lähes kaikissa Suomen kunnissa.
  - Vapaaehtoisten digineuvojien resurssit hyötykäyttöön
  - Edellytyksenä on, että järjestöjen/vapaaehtoistyön toimintavalmiudet turvataan.

EETU PIO Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

Lähipalveluita ja perinteisiä neuvontapalveluita tarvitaan edelleen – Ei pelkkää digiä

- Kansalaisten yhdenvertaisuuden kannalta tarvitaan myös perinteisiä asiointikanavia ja kasvokkain kohtaamista
- Kunnille, hyvinvointialueille ja valtiolle velvollisuus tuottaa painettua tietoa kohdennetusti esimerkiksi 75-vuotta täyttäneille suomalaisille. Kotiin ja kirjastoihin jaettava tietopaketti.

EETU PIO Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

Muistutus: Vapaaehtoistoiminnan merkitys hyvinvoinnille Suomessa

- Eri laskelmien mukaan vapaaehtoistyön arvo on vuosittain lähes 3,2 miljardia euroa, eli 1,3 prosenttia BKT:n arvosta.
- Laskelma tekee näkyviksi muiden ihmisten hyväksi tehdyn palkattoman työn ja merkityksen hyvinvoinnille -> järjestöjen toimintaedellytyksiä ei pidä heikentää.
- Mikäli STEA-avustusten leikkaukset kohdistuvat ikääntyneiden parissa toimiviin järjestöihin, vaikuttaa tämä kielteisesti mm. niihin toimiin, joilla voidaan parantaa ikääntyneiden digitaitoja.

EETU PIO Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

Kiitos!

EETU PIO Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf